

Дата: 10.11.2021

Урок № 9-10

Тема уроку: Число іменників. Іменники, що мають форму тільки однини або тільки множини.

Мета: узагальнити та поглибити знання учнів про число іменників; дати відомості про іменники, що вживаються тільки у формі однини чи тільки у формі множини; вчити доцільно вживати такі іменники у власному мовленні; виховувати любов до природи, вміння помічати світ навколо себе.

Матеріали до уроку:

1. Пригадайте , яка форма іменника використовується для позначення назви одного предмета? /вживається однина: зошит, щоденник
2. Пригадайте , яка форма іменника використовується для позначення назви двох і більше предметів? /вживається множина: зошити, щоденники
3. Виберіть правильний варіант Осипалось листя / Осипались листя
4. Пригадайте, які іменники називаються збірними? В якому числі вживаються збірні назви?

1. Лінгвістичне дослідження.

1. Визначте, що означає кожна група іменників (назва дій, якостей, почуттів, речовин, збірні назви), і спробуйте поставити їх у множині:

- Студентство, дітства, птаство, волосся, молодь, людство;
- Залізо, молока, масло, віск, золото, вовна;
- Малювання, біганина, сміливість, гнів, радість, жовтизна.

Чи можна поставити ці іменники у множині?

Висновок: Частина іменників, що означають назви речовин, дій, якостей, почуттів, збірні назви, вживаються тільки в однині.

2. Визначте, що означає кожна група іменників (збірні назви, географічні назви, назви станів, почуттів, предметів, парних за своєю будовою)
- Люди, дитина, кури, гуси, дрова;
  - Ножиці, штани, сіни, ворота;

- Лінощі, веселощі, заздрощі, пахощі;
- Карпати, Черкаси, Суми, Альпи, Апенніни.

Чи можна поставити ці іменники в однині?

Висновок:

Невелика кількість іменників, які означають збірні назви, назви парних за будовою предметів, назви станів, почуттів, а також деякі географічні назви, вживаються тільки у множині.

2. Пояснювальний диктант.

Визначте, від яких іменників можна утворити форму множину, а від яких ні. Поясніть чому.

Машина, болото, книга, вапно, сало, поле, вікно, озеро, краса, гордість, доброта, закон, сміливість, жіноцтво, колосся, гарбузиння, автобус, гайвороння, милосердя, читання, гнів, яблуко, толерантність, океан, вітер, Дунай, братство.

3. Робота з текстом.

Визначте тип і стиль мовлення тексту, його тему. Випишіть із тексту іменники, позначте рід, число.

Під осінніми високими зорями затихають оселі, і тепер стає чутнішою мова роси, напівроздягнених дерев і вчорнілих задуманих соняшників, що вже не тягнуться ні до сонця ні до зірок.

Мене все життя ваблять і хвилюють зорі - їхня довершена і завжди нова краса, і таємнича мілівість, і дивовижні розповіді про них. Та й перші спогади моого дитинства починаються із зірок.

І тепер, проживши піввіку, я згадую далеке вечірнє стависько, потемнілі в жалобі трави, що завтра стануть сіном, велетенські шоломи копиць, останній срібний дзвін коси і перший скрип деркача, і соняшник вогника під косарським таганком. І пофуркування невидимих коней, що зайдли в туман... (за М.Стельмахом)

Таганок – триніжок, до якого підвішують казан під вогнищем.

4. «Я редактор».

Відредагуйте речення і запишіть.

1.До бабусі ми їхали троє суток. 2. В моїй кімнаті стоять старі часи. 3.Мені подарували нові коньки. 4.Сусіди завезли нову мебель.

5. Вправа «Із народної мудрості».

Запам'ятайте стійкі звороти,поясніть їх значення . З двома із них складіть речення.

Аж пір'я летить (*дуже сильно*); жити мов у Бога за дверима (*жити без турбот*); ні в тин, ні в ворота (*не до ладу*); задля меблів сидіти (*нічого не робити,не відігравати ніякої ролі*); влипнути,як муха в мед (*потрапити в надзвичайно скрутне становище*); відбити бажання (*позбавити бажання робити щось*); купатися,як сир в маслі (*жити в достатку*); сама довершеність (*говорять про того,хто наділений лише позитивними якостями*)

Питання для контролю

1. - Як утворюються іменники у формі множини?

- Чи всі іменники мають форму однини і множини?

- Які іменники називаються збірними?

- Які іменники вживаються тільки в однині?

- Які іменники вживаються тільки в множині?

2. Гра «Хто швидше».

У три колонки запишіть іменники,що вживаються: 1) тільки в однині; 2) тільки в множині; 3)ті, що мають форму і однини, і множини.

Птаство, двері, вода, радощі, чорнило,верба, стіл, канікули, мед, спостереження, ножиці, Запоріжжя, совість, спагеті, шахи, береза, мальви, дітвора, чернобривці.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

